

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2324/2023
12.09.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Маја Војводић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, Одељење у Ужицу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3701/22 од 01.02.2023. године, у седници одржаној 12.09.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3701/22 од 01.02.2023. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка, као неоснован.

Образложење

Пресудом Основног суда у Пожеги П1 234/20 од 07.06.2022. године, ставом првим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име накнаде штете због неисплаћене зараде плати износ од 841.659,14 динара са законском затезном каматом почев од 12.11.2020. године, као дана подношења тужбе до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужена да тужиоцу, на име накнаде трошкова парничног поступка плати износ од 163.182,00 динара са законском затезном каматом од извршности одлуке о трошковима поступка до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж1 3701/22 од 01.02.2023. године, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу на име накнаде штете због неисплаћене зараде плати износ од 841.659,14 динара са законском затезном каматом

почев од 12.11.2020. године, као дана подношења тужбе до исплате. Обавезан је тужилац да туженој на име трошкова поступка исплати износ од 46.000,00 динара

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, битне повреде одредаба парничног поступка и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Врховни суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11...18/20 и 10/23 – други закон) и утврдио да је ревизија тужиоца неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју Врховни суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је био запослен у Друштвеном грађевинском предузећу „Пролетерски пут“ Пожега и по основу правноснажних и извршних пресуда Општинског суда у Пожеги водио је извршне поступке пред Општинским судом у Пожеги ради исплате минималне зараде. Тужиоцу је као повериоцу у поступку стечаја над ДГП „Пролетерски пут“ Пожега утврђено потраживање у другом исплатном реду износ од 28.704,00 динара и у четвртном исплатном реду износ од 956.141,92 динара. По решењу о главној деоби Ст 187/11 од 21.11.2011. године, тужилац је намирен у потпуности у другом исплатном реду, а делимично у четвртном исплатном реду, тако да преостали износ ненамиреног потраживања износи 841.659,14 динара. Тужилац је пре подношења тужбе подносио приговор ради убрзања поступка са захтевом да се утврди повреда права на суђење у разумном року у предмету Привредног суда у Ужицу Ст 26/15, а овај приговор је одбачен решењем Р4Ст 43/2019 од 22.03.2019. године и решењем Р4Ст 4/2022 од 07.02.2022. године из разлога јер је предлог поднет након правноснажности и извршности решења Ст 26/2015 од 13.03.2019. године, којим је одређено спровођење накнадне деобе над накнадно пронађеном имовином и којим је окончан поступак.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да је у конкретном случају тужиоцу повређено право на мирно уживање имовине јер је тужиочево потраживање по основу неисплаћене зараде утврђено правноснажним и извршним судским одлукама признато у стечајном поступку али није намирено у целисти, па имајући у виду да је у време покретања стечајног поступка над ДГП „Пролетерски пут“ у стечају пословао са друштвеним капиталом, тужена је сходно члану 154. став 1. у вези члана 172. Закона о облигационим односима објективно одговорна за штету коју је тужилац претрпео, независно што није усвојен приговор тужиоца за убрзање у поступку ради заштите права на суђење у разумном року.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев налазећи да је првостепени суд на утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право. Код утврђеног да је приговор тужиоца ради убрзања поступка са захтевом да се утврди повреда права на суђење у разумном року у предмету Ст 26/15 одбачен и није утврђена повреда тужиочевог права на суђење у разумном року у наведеном предмету, тужилац није ни стекао право на накнаду имовинске штете због

повреде права на суђење у разумном року у смислу одредаба члана 22. став 1. и члана 31. став 1. Закона о заштити права на суђење у разумном року.

По оцени Врховног суда, становиште другостепеног суда је правилно.

Одредбом члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року („Службени гласник РС“, бр. 40/2015, 92/2023), прописано је да странка може да поднесе тужбу против Републике Србије за накнаду имовинске штете изазване повредом права на суђење у разумном року, у року од годину дана од кад је стекла право на правично задовољење (став 1.). Одговорност Републике Србије за имовинску штету изазвану повредом права на суђење у разумном року је објективно (став 3.).

Република Србија одговара за материјалну штету насталу због потпуног или делимичног неизвршења правноснажних и извршних судских одлука, односно у стечају утврђених потраживања запослених из радног односа која су без њихове кривице остала неизвршена и у поступку стечаја вођеном над стечајним дужником са већинским друштвеним или државним капиталом, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року (Закључак усвојен на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда од 02.11.2018. године).

Поднетом тужбом тражена је накнада материјалне штете у висини новчаних потраживања тужиоца из радног односа, утврђених правноснажним и извршним судским одлукама, које тужилац није у целости наплатио. Право на накнаду материјалне штете може се остварити у парници тужбом која се подноси на основу члана 31. Закона о заштити права на суђење у разумном року. Претпоставка за такву тужбу је да је странка стекла право на правично задовољење. Према члану 22. став 1. наведеног закона, право на правично задовољење има странка чији је приговор усвојен, а приговор тужиоца је одбачен решењима Ст 43/2019 од 22.03.2019. године и Р4Ст 4/2022 од 07.02.2022. године.

Код наведеног, правилно је становиште другостепеног суда да у конкретном случају нису испуњени услови за остварење права на накнаду имовинске штете због повреде права на суђење у разумном року с обзиром да је приговор тужиоца за убрзање у поступку ради заштите права на суђење у разумном року одбачен. Према установљеној пракси Европског суда за људска права, тужена држава одговара за дугове предузећа са већинским друштвеним (државним) капиталом у односу на новчана потраживања из радног односа до висине ненамирених потраживања бивших запослених у поступку стечаја у износу њиховог, у стечају утврђеног потраживања (Маринковић против Србије – представка број 5353/11). Такође, по пракси Уставног суда РС пропуст суда да намири потраживање признато у стечајном поступку против дужника са већинским друштвеним (државним) капиталом, представља повреду права на мирно уживање имовине зајемчено чланом 58. Устава РС, уз услов да је претходно утврђена повреда права на суђење у разумном року (Уж 4541/2017 од 24.01.2019. године).

Из изложених разлога, Врховни суд је одлуку као у ставу првом изреке донео применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

Захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка је одбијен, јер тужилац није ни успео у поступку по ревизији.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**